

Magyar állam- és jogtörténeti tdk

1980. október (13. sz.)

Béni Balogh
Ádám

Esze
Tamás

A MAGYAR ÁLLAM ÉS JOGTÖRTÉNETI TUDOMÁNYOS DIÁKKÖR
HIRADÓJA

/ 1980 október /

13.

Beszámoló a TDK 1979/80. tanév második félévi munkájáról	1
Borostyán Csaba: A nemzetiségi kérdés a dualizmus korában Magyaror- szágon	3
Dr. Kabádi Csaba: Száz szemesztelen át tanított.../Marton Géza/	5
Rövid híradások	6
Pál Lajos: Október 6 ürügyén	7
Nagy Zsuzsanna: Mit vártál az egyetemtől?	7
A tudományos diákkörben feldolgozásra a- jánlott témák	8
Bethlen és kora	9
Antall György András: Magyarország címe- rei	10
Felhívás az Országos Tudományos Diákköri Konferencia megrendezésére	15
A magyar állam-és jogtörténeti TDK az országos konferenciákon /1972-1980/	16
Új könyvek a könyvespolcon... 1. Európa és a Rákóczi szabadságharc 2. Kállay István: A magyarországi nagy- birtok kormányzata 1711-1848	17
Szemes Tamás: Dél-Quasiföldi tudósítónk jelenti	18

A címlapon: Esze Tamás és Béri Balogh Ádám
/Nemrég jelent meg az "Európa és a Rákóczi
szabadságharc c. tanulmánykötet/

Beszámoló a TDK 1979/80. tanév II. félévi munkájáról

Már az első félévben örömmel konstataálhatta a Magyar Állam- és Jogtörténeti tanszék, a TDK vezetése, hogy a TDK-nkban valamiféle pezsgés indult meg. A 4 évi "pihenő" után olyan jelek mutatkoztak, amelyek azt sejtették, hogy végre igazán megfelelő, szakmailag is értékes munkát tud kifejtteni a diákkör.

A második félév igazolta a reményeket. Sikerült egyolyan tevékeny munkacsoporttá - közösséggé - válnunk, amely megfelel azoknak az elvárásoknak, amit általában egy TDK-hoz fűznek.

Megindult egy erőteljes, jól szervezett szakmaiirányú tevékenység - a két munkacsoport megalakulásával. Az első munkacsoport a cigánybűnözés, és a magyarországi cigánykérdés jogi szabályozásának történetével, a másik munkacsoport : a hazai büntetésvégrehajtás egyes problémáival foglalkozik. Az e két csoportban tevékenykedők munkája mellett a megelőző évekhez viszonyítva jóval több dolgozat készült el, amelyek előadásra, megvitatásra kerülnek rendszeresen üléseinken.

Az hogy egyértelműen diákkorunk fellendüléséről beszélhetünk, az annak az eredménye mindenek előtt, hogy létrejött egy olyan mag - vezető csoport, amely lelkesedésével, tenniakarásával képes volt mozgatni az egész tagságot.

Ez a szűkebb mag főleg a másodévesekből, és néhány elsőből tevődött össze.

Nagy szerepe van a fellendülésben Mezey Barnának, a TDK patronáló tanárának, aki képes volt összefogni, irányítani a szakmai tevékenységet.

TDK-nknak 37 tagja volt, évfolyamonkénti megoszlásban 24 elsőéves, 9 másodéves, 2 harmadéves, és két ötödéves hallgató.

A félév elején megbeszéltük a munkatervet, az első ülésünkön, febr. 19-én Szemes Tamás II. éves hallgató előadása hangzott el: A feudális peres eljárás hazánkban - címmel.

Márc. 4. ülésünk témája: Az Anonymus-kérdés volt. A témát Forrai Márta és Pál Lajos elsőéves hallgatók dolgozták fel.

Márc. 18-án Markovits Tihánér I. évf. hallgató tartott előadást: A magyar jakobinusok pere - címmel.

Április 8-án Szalay Péter, szintén elsőéves hallgató előadása hangzott el: A katonai büntetőjog fejlődése Magyarországon a feudalizmus korában - témakörben.

Folytattuk a Magyar Várak túrasorozatát is. Februárban a Tatabánya környéki apró várakat tekintettük meg, márciusban néhány lelkes tag Komárom várát és környékét kereste fel.

Május 2-án került sor a kassai túránykra, amelynek célja a Miklósbörtön és a város magyar történelmi nevezetességeinek megtekintése volt.

Ezekben a túrákban nagy segítségünkre volt dr. Pandula Attila - aki nagy szakmai tudásával tette értékké ezeket a kirándulásokat.

A kirándulások játszottak szerepet abban is, hogy megkezdődött a

a diákkor közösséggé kovácsolása is. Akik részt vettek a túrákon tanusíthatják mennyire alkalmasak voltak ezek egymás jobb megismerésére, barátságok szövődésére - ez pedig a TDK mozgalom egyik célja is. Az viszont sajnálatos, hogy a kirándulásokon nem jelent meg a tagság jelentékeny része.

De, hogy mégis voltak eredmények, azt mutatja az április 9-én este rendezett TDK - Nosztalgia Kör, ahol a TDK jelenlegi tagjai találkoztak az elődökkel: dr. Baka Andrással, dr. Kállay Istvánnal, dr. Máthé Gáborral, dr. Rácz Lajossal, dr. Révész Tamással, dr. Kabodi Csabával, dr. Pandula Attilával és dr. Rónay Istvánnal.

Ezt a beszélgetést nagyon sikerültnek tartjuk, és megpróbáljuk rendszeressé tenni a hasonló rendezvényeket.

Néhány negatív jelenség is előfordult a félév során. Gondolok itt a februári Egyháztörténeti Kiállítás megtekintésére, és a váci bv. intézetbe tervezett látogatásra. Az előbbinél a megfelelő hírverés - és ígéretek - ellenére sem jött el a tagság döntő része, ugyanez mondható el a váci kirándulásról is, amely végül el is maradt.

Tehát mindenképpen javult, színesedett munkánk, de elégedettség azért nincsen okunk. Még több gondot kell fordítanunk a szervezésre, a tagok megfelelő tájékoztatására.

Nagy sikernek könyvelhetjük el, hogy az előző félévben beinduló TDK Híradó rendszeresen meg tudott jelenni. A megjelenése óta eltelt rövid időszak tapasztalatai is azt mutatják, hogy szükség, igény volt rá. Feladatunk most az, hogy rendszeresebb munkával minőségileg még tartalmasabbá tegyük a Híradót.

A félév szummázataként azt mondhatjuk: TDK-nk végre kilépett a szürkeségből, számos jó dolgot sikerült már elérnünk. Ez azonban nem tehet elégedetté senkit. Még nagyon sok tennivalónk van, s ezeket csak lelkes, hozzáértő munkával lehet megvalósítani

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADEMIA

GAZDASÁG- ES JOGTUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

1980. október 28-án /kedden/ délután 2 órakor

e l ő a d ó ü l é s t t a r t

Tárgy:

Király Tisza
levelező tag

BÜNTETŐJOG ES A GARANCIÁK

című

székfoglaló előadása

Az ülés helye: MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADEMIA FOLYASÓ TERME

BudapestV., Roosevelt tér 9. I. emelet

Borostyán Csaba :A nemzetiségi kérdés a dualiz-
mus korában Magyarországon

Előzmények:

A történelem folyamán kialakuló nemzeti öntudatosodáshatására jelentkeznek a heterogén országokban a nemzetiségi problémák. Magyarországon ez különös képpen jellemző volt. Mindezek 1848-49 időszakában tragikus harcban jelentkeztek.

A bukás után a nemzetiségek erősen udvarhü időszaka következik és vele a reményteken várakozás. Számukra a csalódás tetőpontja az 1867. évi osztrák-magyar kiegyezés.

A nemzetiségeken belüli jelentősebb polarizálódás következik be.

A kérdés szempontjából Kemény Gábor szerint a dualizmust öt elkülöníthető részre lehetne osztani.

1. A nemzetiségi törvény szaka-za /1861-1868/
2. A nemzetiségi törvény 1868
3. A passzivitás kezdetei /1869-1879/
4. A válság /1879-1901/
5. Az aktivitás és az utolsó egyeztető kísérletek /1901-1918/

Az 1. pontban foglalt kor mint már említettem a várakozás időszak volt

2. A nemzetiségi törvény /1868. évi XLIV. tc./ jelentős dátuma az ország történetének. Két tervezet között kellett vála ztania a nemzetnek.

a, A szerb nemzeti párt vezéralakjának Svetozar Mileticnek a ne-
vével fmjelzett kisebbségi javaslat.

b, A Deák-Eötvös féle hivatalos változat.

A parlament végül is ez utóbbit fogadta el. Ez atörvény minden nega-
ellenére Európa első ilyen jellegű kísérlete volt. A tv. a Magyaror-
szágon élő népek teljes egyenjogúságát mondja ki.

Közben az 1868. IX. tc. formájában a görögkeletiek vallásának az ügyét
ai rendezik.

Horvát-Szlavon-Dalmáciavál való kapcsolatunkkat az 1868. XXX. tc. rende-
zi, amely a legszélesebb körű területi autonómiát biztosítja.

3. Az 1868.XLIV.tc. kihirdetése után passzivitás kezdődött a nemzeti-
ségek történetében.

A magyarokkal való együttműködés szándéká csak a leghaladóbbak körében
maradt fenn. A többség azonban elfogadhatatlan radikális követelések-
kel lépett fel.

Azonos vonás, hogy támadják a kiegyezést. Az erdélyi szászok csak a szász
universitás 1876.XII.tc-vel történő megszüntetését kifogásolják és
csak ezután lépnek fle támadólag.

Időközben két alkalommal is nyílt lehetőség a magyarság és anemzeti-
ségek közt való általános kiegyezésre.

1. 1870 áprilisában elvi megállapodás jött létre a magyar
függetlenségi politikusok és a román szerb vezetők között.

2. 1872. márciusában Lónyay Menyhért miniszterelnök az össze-
fogás jegyében flehívást intézett a hazai nemzetiséghez.

Időközben 2 alkalommal is nyílt lehetőség a Magyarország és a nemzetiségek közt való általános kiegyezésre.

1. 1870. áprilisában elvi megállapodás jött létre a magyar függetlenségi politikusok s a román és szerb nemzetiségi vezetők között.

2. 1872. márciusban Lónyai Menyhért miniszterelnök az összefogás jegyében felhívást intézett a hazai nemzetiségekhez.

A nemzetiségi kérdés válsága az 1879. május 22-én szentesített új iskolatörvénnyel kezdődött. /1879: XVIII. tc./ Ezt az időközben hatalomra került Szabadelvű Párt hozta, mely gyakorlatilag a magyar nyelv erőszakos terjesztését célozta.

Az újabb iskolatörvényekig /1891. XV. tc. és 1893. XXVI. tc./ eltelt időben a közművelődési egyletek révén valóban magyar nyelvi és kulturális terjeszkedés történt.

Ezen időszak legnagyobb visszhangot kiváltó eseménye a Memorandum-per volt. A Memorandumot az 1881-ben megalakult Román Nemzeti Párt már 1884-ben elkészítette, de átadását csak 1892-ben határozta el.

A szerzőket 1892 őszén perbe-fogták "sajtó útján elkövetett nemzetiségi izgatás" címén. A külföldi sajtó nagy rokonszenvvel irt a "szegény, elnyomott" román nemzet harcairól. A Memorandum-per végül is a perbefogottakkal szembeni enyhe ítélettel zárult, de 1 év múlva így is szabadon engedték valamennyit.

A Román Nemzeti Pártot viszont 1894-ben betiltották.

A nemzetiségek elleni törvények sorát zárja le nyelvi és kulturális terjeszkedés érdekében hozott, s már a nemzetiségi aktivitás éveire eső 1907: XXVLL. tc. /Lex Apponyi/ Elsődleges célja volt biztosítani a különböző jellegű iskoláknál az állami és nemzeti érdekek megóvását. Az ennek hatására létrejött aktivitás hatással volt a szlovákok mozgólódására is, akik addig a "békés honpolgár" szerepét játszották. A nemzetiségeknél mindenütt felülkerekedett a radikális irányzat, kivéve a ruténeket, akiknél nemzeti mozgalom nem fejlődött ki, inkább csak szociális probléma maradt a "ruszin kérdés".

Az I. világháború felgyorsította az eseményeket és a nemzetiségek magatartásában 1917-ben végleges fordulat állt be. Uí. az antant támogatni kezdte a nemzetiségek Monarchia-bomlasztó tervét.

1917. június 20.: "korfumi paktum" - a leendő Jugoszláv állam terve. Sorra alakultak a Nemzeti Tanácsok, amelyek egyértelműen az elszakadás kimondását követelték. A felbomlás 1918 decemberéig végbement. Az új államalakulatok megalakulását véglegesen a Párizs-környéki békehatározatok rögzítették.

Borostyán Csaba

Dr. KABODI CSABA:

Száz szemeszteren át tanított

Marton Gézára,

Marton Gézára, a civil-jogászra, a tudósra, a kar oktatójára emlékeztek tanítványai és tisztelői születésének századik évfordulója alkalmából az ELTE Állam-és Jogtudományi Karána napokban megtartott emlékülésen.

Nem mindennapi tudósi életpályát irt le Marton Géza; bár élete folyamán nem kapott semmit sem könnyen, sem idő előtt, mégis majdnem mindent elért ami a tudós számára maradandó érték, ha az elismerés néha késve is érkezett.

A századforduló kiváló tanáraitól a budapesti egyetemen hallgatta a jogot.

Huszonhét éves korában nevezték ki jogakadémiaiprofesszornak, még oly időben, amikor a jogakadémiai katedra a tudósi elhivatottság felmérésének elismert és megbecsült helye volt.

Negyven éves elmúlt, amikor egyetemi professzor lett Debrecenben, közel járt a hatvanhoz, mire a budapesti egyetem római jogi tan székét elfoglalhatta.

A Magyar Tudományos Akadémiára levelező tagnak szintén ekkor ajánlják, székfoglalóját "a római magánjogi felelősségi tan válságáról" hatvankét éves korában tartja meg.

Marton Géza izig- végig civilista volt, aki azonban, talán mert nem indult - túllátott e tudományág területén. A felelősségi körébe

kezdetben a büntetőjog tartozott, de civilistaként is megmaradt vonzódása a határterületek problémáihoz, még akkor is amikor a római jogi jogintanszék vezetője lett. Római jogi szemléletében is újat alkotott azzal, hogy nem tette magáévá azt az uralkodó felfogást, amely a római jogot pusztán történeti tárgynak tekintette. A római jog Marton Gézánál a modern polgári jogokalap-anya jogaként jelentkezett, így jutott el mint romanista az egységes magánjogi felelősségi tanának felépítéséhez.

Munkásságában messze meghaladta a romanisztika körét, de így is ama nagyon kevés római jogásznunk közé tartozik, akiket a külföld is ismert, sőt elismert.

Marton az egységes felelősségi atánát a civiljogi felelősség különböző rendszereinek kritikáján keresztül oly módon bontotta ki, hogy szak- tudományi fölénye rövid időn belül nemzetközileg is ismertté és elismertté tette. Egyetemes hírneve azonban sohasem tette elbizakodottá, tanítását nem lezárt egésznek tekintette, hanem évtizedes gondolkodás eredmény-ként kialakult felfogásnak, amit folyton tovább is csiszol- gatott.

Máig ható felelősségi rendszere, nemcsak ekméletileg szép koncepció, hanem felépítésének rugalmassága miatt nagy gyakorlati jelentőséggel bír.

Személyiségében a tudósi tevékenység elválaszthatatlanul egybeforr a tanár munkájával. A kiváló jogpedagógus nyilatkozott meg a mintegy harminc éven keresztül hat kiadást megért római jogi tankönyvében, amely felvette a versenyt a legelterjedtebb külföldi tankönyvekkel is. Munkássága hivatalos elismerését valójában csak idős korában érhette meg.

Tul volt a hetvenen, amikor doktorrá avatásának fél évszázados jubileumán az ELTE arany diplomával tüntette ki. 1957-ben elnyerte a Kossuth díj I. fokozatát "a polgári jogi felelősségi rendszer önálló, mély elméleti alapon nyugvó teljes kidolgozásáért".

Jogtanári működésének bensőségesen megünnepeelt századik szemeszterében az ELTE, amelynek egykor hallgatója volt, majd husz éven át oktatója, a tudosnak járó legnagyobb kitüntetésével diszdoktori cím adományozásával jutalmazta meg.

Magas kitüntetéséinek, még ugyanebben az évben bekövetkezett halála miatt, csak rövid ideig örühetett.

Kabodi Csaba

Fontos dolgokat tudhat meg az ember, ha nyitott szemmel jár-kezel a világban. Például, ha valaki Amor pezsgőt vásárol, mielőtt nagy durranással csapra ütné az üveget, jól teszi, ha elolvassa a ráragasztott tájékoztatót - nem kétséges, bölcsőbb lesz.

E szerint: "Ma már a pezsgő a kulturált borkifogyasztáshoz tartozik, ezért ajánljuk rendszeres fogyasztását."

Kérem, hát itt tartunk! Anig régen barbár módon csak védelte a magyar a bort, addig ma már négy házmester között legurít egy-két üveg pezsgőt is, mert ugyebár kulturáltan inni tudni kell. És ami a rendszeres fogyasztásra való ajánlást illeti - nos, az végképp nem pusztán kiáltott szó.

November 7-e alkalmából TDK-tagokat jutalmazott a Dékán elvtárs. A magyar jogtörténeti TDK tagjai közül az alábbiak könyvtálcáját: Gárdos Zoltán /IV. évf./, Szemes Tanás, Kozma István, Ponogyi László /III. évf./ és Pál Lajos /II. évf./.

A november 4-én, a váci büntetés-végrehajtási intézetben tett látogatásunkról nemsokára részletes beszámolót olvashattok. Ehhez kapcsolódva a bv-munkacsoport részletesen beszámol munkájáról, eddigi kutatásairól.

Október 6. ürügyén

Vajon miért van az, hogy Magyarországon még sok más dátum mellett október 6.-át is elfelejtik az emberek? Mi az oka annak, hogy néhány soros megemlékezésen kívül semmi sem történik? De az igazán megdöbbentő az, hogy az emberek nem is emlékeznek meg rangjához méltóan egy ilyen eseményről, a társadalomnak akkor is emlékezni kell. De hány ember tudja felsorolni mind a tizenhárom aradi vértanú /tábornok illetve ezredes/ nevét? Pedig október 6. csak jelkép, mert Aulich Lajos, Damjanich János, Knézich Károly, Lahner György, Leiningen-Westerburg Károly, Nagy-Sándor József, Pöltenberg Ernő, Török Ignác, Vécsey Károly, Dessewffy Arisztid, Kiss Ernő, Schweidel József tábornokokat és Lázár Vilmost valamint Batthyány Lajost ezen a napon végezték ki. De nem szabad megfeledkeznünk azokról sem, akiket börtönbe zártak, kényszer soroztak, emigrációba kényszerítettek. Emlékeznünk kell, mert annál nincs rosszabb, ha egy nemzet elfelejti saját történelmét és hőseit.

Pál Lajos

Mit vártál az egyetemtől?

Amíg az ember kívül van, áhitattal megy el a kapui előtt. Napról-napra egyre csak erősödik benne a vágy, hogy egyszer ő is bekerülhessen és rettenetesen irigylő a "boldog bentlétűkhöz". S ha a sikeres felvételi után bekerült boldog gólyát megkérdezik, hogy mit vár az egyetemtől, egyértelmű a válasz: sokat. Igen, azt hiszem mindenki sokat vár, talán túlságosan is sokat. Így aztán csalódások is érik az embert. Mert mi az amit egy gólya vár? Elsősorban természetesen magas szintű oktatást, hogy amikor kikerül az egyetemről, komoly, felkészült szakemberként állharron munkába. Ez a kíváncsi az, ami teljesül is. Hiszen kiváló oktatóink megtesznek minden tőlük telhetőt ennek érdekében. De ez, bár a legfontosabb, mégis csak egy elvárás. A többi általában nem a tanulásra vonatkozik. Például az ember azt reméli, hogy a középiskolai közösséget maga mögött hagyva új barátokat szerez, új társaságot alakít ki. Ez részben teljesül is, ugyanis mindenki köt egy-két új ismeretséget. Közösségről, társaságról azonban szó sincs. Nincs is olyan alkalom, ahol a csoporttársak szűk körén kívül más csoportokkal is meg lehetne ismerkedni. És a csoportok sem olyan igazi, jó, összetartó kollektívák. Mindenki magának tanul és vagy bejár az egyetemre, vagy nem; vagy találkozik a többiekkel, vagy nem. Talán a TDK lenne hivatott arra, hogy tudományos-tanulmányi szerepén kívül

társaság-kovácsoló is legyen, de ez még az idő rövidsége miatt(1-2 hónap) még nem alakulhatott ki. Viszont a rövid idő ellenére is számosan vannak olyanok, akik már most remekül érzik magukat egyes TDK-k keretein belül. Itt tehát valószínű az új és jó közösségek kialakulása.

Talán még egy dolog lenne, amit hiányolunk. Az a társadalmi munka, a KISZ. A másfél-két hónap alatt, mióta ide járunk, még egyszer sem volt szó arról, hogy akik idáig KISZ-tagok voltak, azok folytathatják-e az egyetemen is a tevékenységüket. Egyáltalán vannak-e KISZ-alapszervezetek?

Körülbelül ezek azok a dolgok, amiket egy elsős vár amikor bekerül A "FELSŐOKTATÁSI INTÉZMÉNYBE". Nem nagy dolgok és egy kis odafigyeléssel változtatni lehetne rajtuk. Ezek után joggal hihetné azt valaki, hogy mi el vagyunk keseredve. A világért sem szeretnénk, ha bárki is ezt hinné, vagy pesszimizmának tartana bennünket. Mi azért itt jól érezzük magunkat, és bizalomteli várakozással tekintünk a "jövő" felé.

Nagy Zsuzsanna

A TUDOMÁNYOS DIÁKKÖRBE FELDOLGOZÁSRA AJÁNLOTT TÉMÁK

1. Báthori Erzsébet pere
2. Báthori Anna pere
3. Bethlen Gábor boszorkány pere
4. Bethlen Gábor fejedelemségének államszervezeti kérdései
5. Uriszéki perek
6. Boszorkányperek
7. Istenítéletek
8. Szerencsejátékok szabályozása Mo.-n /tetszőleges időszakban/
9. Az 1861-es Ideiglenes Törvénykezési Szabályok létrejöttének története
10. Az 1861-es Ideiglenes Törvénykezési Szabályok magánjogi rendelkezései
11. A dologház intézményének fejlődése Magyarországon
12. Gyermekevédelem /tetszőleges időszakban/
13. A bűnelkövetők társadalmi helyzete /tetszőleges időszakban/
14. A büncselekmény típusok megoszlása és struktúra változások
15. Katonai büntetőbiráskodás
16. Konceptios perek Mo.-n a XV-XVI. sz.-ban
17. A halálbüntetés végrehajtásának módosításai
18. A halálbüntetésre vonatkozó tanok története
19. Az igazságszolgáltatás megítélése Mo.-n a Rákóczi szab. harc alatt
20. Az igazságszolgáltatás megítélése Mo.-n a dualista sajtóban
21. Mentelmi ügyek tárgyalása a dualista képviselőházban
22. Az esküdtszéki biráskodás Mo.-n a dualizmus korában
23. Jogalkotás a Rákóczi szab. harcban

24. Az államfői tisztt betöltése 1920-44
 25. Közjogi problémák a nyilas kormányzat idején
 26. Törvényhozás a két világháború között
 27. Kossuth Dunai Konföderáció-koncepciója közjogi szempontból
-

Bethlen és kora

Bethlen Gábor születésének 400. évfordulója alkalmából nagyszabású emlékkiállítást rendez közösen a Hadtörténeti Múzeum, a Nemzeti Múzeum, a Széchényi Könyvtár, Országos Levéltár, a Magyar Tudományos Akadémia Történelemtudományi Intézete, és a Hadtörténeti Intézet. A "Bethlen és kora" című társulat, a Budapesti Művészeti Hetek keretében, október 7-én nyílt meg a Hadtörténeti Múzeumban.

Bemutatták Bethlen Gábor eredeti leveleit, amelyek közül jó néhány most első ízben került nyilvánosság elé. Láthatók voltak személyes tárgyai, ruhái, fegyverei, feleségének, Brandenburgi Katalinnak díszruhája, korabeli könyvek, páncélok, fegyverek, rézkarcok. Diafelvételekről megismerkedhettünk Bethlen koronázási jelvényeivel, amelyeket ő maga soha nem viselt, hiszen nem engedte magát megkoronázni, csupán a választott fejedelem címet fogadta el és viselte 1620-21-ben.

A kiállítás végigvezette a nézőket azon a koron, amelyben Bethlen Gábor élt, bemutatva tizenöt éves háborút, a Bocskay szabadságharc és a harmincéves háború történetét.

Nemrégiben jelent meg a Magyar állam és jogtörténeti tanszék gondozásában a Bethlen Gábor állama és kora című tanulmánykötet. A kiadványt Kovács Kálmán szerkesztette, szerzői pedig Herczegh Géza /Pécsi Tudományegyetem/, Mezey Barna /ELTE MTA Kutatóhely/, Nagy László /Hadtörténeti Intézet/, Tarnóc Márton /ELTE BTK/, Pap Gáborné /Országos Levéltár/ és Hernádi László /Statistikai Hivatal/. A tanulmánykötetről későbbi számunkban részletesen beszámolunk majd.

Napilapjaink országgá röpitették a hírt: "Ismét Pannonhalmán a tihasnyai alapítólevél" A híra és szerint az okmány olyan jó állapotban volt, hogy különösebb restaurálás nélkül Budapestről viasszaszállíthatták az apátságba. Ám hiába kerestük, amikor jó egy hónappal később megfordultunk Pannonhalmán: az alapítólevél akkor még Budapesten volt. Ismét elhírtelenkedte a híradást a sajtó. Bár... jobb hamarabb, mint soha!

1. Magyarország cimere az Árpád-házi királyok idején

A cimer használata a keresztes háborúk koráig nyúlik vissza, mikor a hadba vonuló főurak lovagi kíséretük összetartozásának jelzésére különböző alakokat, figurákat alkalmaztak. A cimert eleinte zászlón alkalmazták és felvarták a lovagok ruhájára is. Csak később, 1880 körül jelenik meg pajzsban, mely még akkor sem volt feltétlen cimerkellék. A cimerek átöröklése a XIII. sz.-ban kezdődik, és ebből alakulnak ki a családi vagy nemzetségi cimerek. Az idők folyamán egyes községek / pl. káptalanok stb. / , városok, vármegyék, tartományok is cimert kezdtek használni. Az első magyarországi cimeres nemeslevél a XIV. sz.-ból származik, de még akkor sem lesz a nemességadományozás elengedhetetlen feltétele. Egyes családok azonban királyi adomány nélkül is használtak cimert és birtak nemesi előjogokkal / ősnemes családok pl. a Huba nemzetségből származó Szemere család : Szemere de genere Huba /.

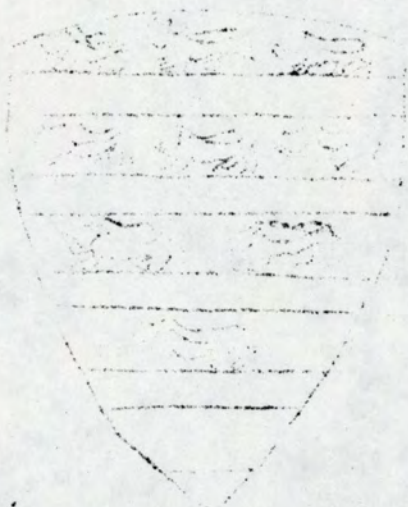
Az Árpád kori cimeres zászlók, pajzsok napjainkra elpusztultak, így a cimerekről csak királyaink pecsétjei és érmei tanuskodnak. A királyi pecsétek II. Géza koráig egyoldalú, egyképzű pecsét, és a korabeli pénzveretek is rejtve tartják a korai Árpádok jelvényeit. Az első kettős pecsétünk II. Géza ólombullája, melynek előlapján a király képe, hátlapján - ahol a király cimerének lenne helye éppugy, mint a korabeli pápai pecséteknél - csak a király neve látható, következő fennmaradt pecsétünk, III. Béla aranybullája is ezt a szokást tükrözi. A legelső királyi cimer Imre király aranybulláján látható, mely egyetlen példányban maradt korunkra. Az a tény, hogy hazánkban, a XII. sz. cimertelen kora után a heraldika ilyen fejlett alkotással lép föl, valószínűsíti azt, hogy ezt a szépen stilizált, összetett cimert valamely királyné kíséretével hazánkba került francia vagy spanyol cimerfestő szerkeszthette / III. Béla felesége francia, Imréé aragon volt /.

Imre király cimere /1. kép./ ívelt szélű, a pecsét mezejét jól kitöltő háromszögű pajzsban foglal helyet. A pajzs kilencszer van vízszintesen vágva oly módon, hogy rajta egymást váltó öt szélesebb csík támad. A szélesebb mélyített osztályokban oroszlánok lépnek jobb felé, a két felső sorban három-három, a következőben kettő, a legalsóban egy, összesen kilenc.

Ezt a cimert Imre csak aranypecsétjein használta, viaszpecsétjein nincs nyoma. Azt, hogy Imre aranybulláján látható cimer nemcsak Imre választott jelvénye, mely csak őt illeti meg, hanem családi cimer, bizonyítja az, hogy öccse és utódja, II. Endre csaknem változtatás nélkül veszi át és cimerül használja pecsétjeit és pénzein egyaránt, sőt az Árpád-ház leányágából származó nápolyi Anjou-k trónigényük kifejezésére liliomos cimerük mellé az Árpád-ház cimerének számító sávos cimert veszik föl.

II. Endre aranybullája / 1223, a Kállay levéltárban / / 2. kép / az előbbihez hasonló ívelt pajzs, melyet hátról nézve hat vízszintes csíkra bont. Ezeknek minden második kiemelkedő, az előbbihez hasonló, de változtatott helyzetű oroszlánokkal megrakva. A három felső kiemelkedő sorban két-két oroszlán egymással szembe futni látszik, a közöttük egy új, pajzshoz vagy szívhez hasonló cimerkép van, a legalsó rövid csíkban - ahol két oroszlánnak nincs hely - egy balra lépő oroszlánt látunk, mely fejét hátra fordítja. Az oroszlánok száma tehát hétre apadt, de az elrendezés szebb és az oroszlánok közti kis pajzs minden bizonnyal nem külön cimeralak inkább csak díszítvány. Ez a királyi cimer négy és fél évtizeden keresztül nemcsak a királyi pecséteken lesz állandóvá, hanem egyre gyakrabban jelenik meg a pénzekben is.

II. Endre korából hat olyan veret ismerünk amelyben ez a cimer jelenik meg, az osztásokról eltűnnek az oroszlánok, csak a vízszintes csíkok maradnak meg. Az oroszlánok eltűnésének oka a pénz kis felülete lehetett, mindenesetre, hogy az oroszlánok tűnnek el és nem a pajzs osztása, ami arra enged következtetni, hogy a két cimerkép közül a vízszintes vágott pajzs volt a fontosabb, a tulajdonképpeni cimerkép. Ezek az oroszlánok a királyi ház jelképei voltak-e, vagy csak egyszerűen díszek nem lehet tudni.

1.kép. Imre aranybullája 1202-ből, a heraldika szabályai szerint, az első sáv fehér, rajta az oroszlánok vörösek s a következő sáv szintén vörös.

2.kép. II. András aranybullája 1223-ból, a Kállay levéltár le-
tétje az Országos levéltárban. Az oroszlánok és a közöttük levő
pajzs arany, a mező, amin állnak
vörös.

3.kép

A magyar címer a XIV. századi
"Zürichi címertekercs szerint.
Az első színes ábrázolás a ma-
gyar címerről. A pávatollas sisakéi
disz a címerfestő hozzátétele
/Bővebb magyarázat a szövegben/.

Tény azonban, hogy a vágások vagy csikok az Árpád-ház kihalta után a francia eredetű Anjou, majd a Luxemburgi és Habsburg családok címereivel egyesítve mint az Árpád-házi királyok, a Szent Királyok családja után maradt örökség a királyi hatalom szimbólumának tűnnek föl. E csikokat már Verbőczy hazánk négy fő folyója a Duna, a Tisza, a Dráva, és a Száva ábrázolásának tartotta, hogy tévesen emellett az ősi vágásos címernek azóta már eltűnt oroszlanjai tanuskodnak. E csikok színeire nézve a királyi pecséten nem nyújthatnak felvilágosítást. E színekről először a Zürichi címertekercs tudósít, mely eredetileg 587 címet magában foglaló négy méter hosszú pergamentekercs volt, s valahol a Bodeni-tó környékén állították össze az 1320-as években. A címerek között ott van Magyarország címere is / 3. kép / : dőlt pajzs, melyben nyolc csik, egymást váltva piros és fehér színűek. A címertekercs heraldikusa a címerhez hozzászerkesztett sisakdiszt, mely soha magyar címernek része nem volt : pávatoll legyező, mely iv alakban a címerpajzs színeivel van osztva. A csikok színe és száma / nyolc / a későbbiekben sem változott.

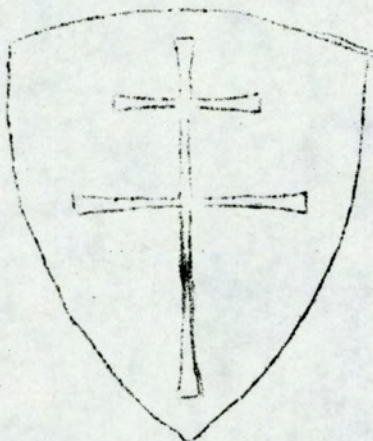
A közismert magyar címer másik ábralakja a heraldikai leírás szerint : " vörös mezőben zöld, hármasként halom nyílt leveles arany koronával ékesített középsőjén ezüst kettős kereszt. " A kettős kereszt címeralakot királyi pecséten először IV. Béla használja, bár mint éremkép korábban is megjelenik / III. Béla és II. András érmei /, IV. Béla után mindegyik király ezt használja pecsétjein, és az Árpád-ház kihalásáig a sávos címer nem szerepel.

A kettős kereszt címerkép eredetéről Györffy György ad érdekes magyarázatot István király és műve című kötetének 305-308 oldalán : a lengyelországi Lysa Góra-i Szt. Kereszt kolostor történetéről szóló krónika szerint Szent István Szent Kereszt / vera crux / ereklyét kapott II. Basileus görög császártól / István ebben az időben a bulgárokkal szakított Bizánccal kötött szövetséget s részt vett Basileus Bulgária elleni hadjáratában /. A kereszt ereklyét hagyományos módon, kettős kereszt alakú ereklyetartóba foglalták / lásd az esztergomi bizánci békesók tábláját /.

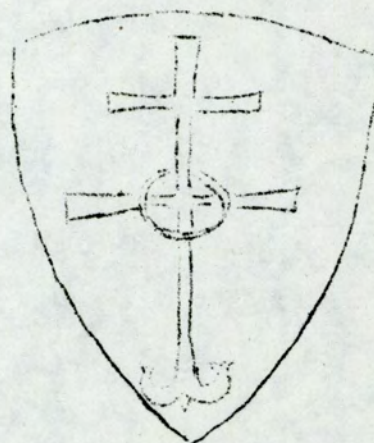
Történeti köztudatunkban elterjedt, hogy a magyar kettős kereszt először III. Béla pénzén jelenik meg, eszerint a kettős kereszt címer Magyarországon a Bizánctól hazatérő III. Béla honosította meg. Kétségtelen, hogy mint címermotívum először III. Béla érmein jelentkezik, és ennek illetően való alkalmazásával hathatott a bizánci kettős kereszt pajzs / pl. a Monomachos koronán /, de a kettős kereszt már korábbi királyaink érmein is felismerhető. Azonban az egyházi és politikai ellenállás ami Bélát fogadta hazatérésekor valószínűtlenné teszi, hogy az ország címeréül egy ellenlábas nagyhatalom uralkodójának eretnek egyházi jelvényét választotta volna. III. Béla csak olyan bizánci jelképet vehetett fel címerébe, aminek itthon megvoltak a hagyományai : ez volt István király kereszt-ereklyéje, melynek kettős kereszt alakú foglalatát a krónikák tanúsága szerint királyaink nyakukban hordták,

A magyar kettős kereszt eredetére vonatkozó hagyomány további alakulását befolyásolta a latin és görög egyház eltávolodása, Latin papságunk nem ohajtotta Szent István jelképét az eretnekké vált görögöktől származtatni és Rómából való eredeztetésének jó alapot adott Hartvik püspök legendája, mely szerint István a pápától apostoli keresztet kapott. Ezt a pápai keresztet azonosították hát a kettős kereszttel, ilyen értelemben beszéltek róla a Konstanzi zsinaton / 1413 /, mondván, hogy István címere a kettős kereszt volt. Az apostoli kereszt azonban nem kettős kereszt volt, hanem egyes, a kereszt alatt felfüggesztett zásló tartóléce kelthette egyes ábrázolásokon a kettős kereszt benyomását.

A címerre oly jellemző hármasként halom először a XIV. sz. elején Vencel és Ottó idején jelenik meg, de Károly pecsétjeiről elmarad, csak Nagy Lajos korától állandó, de még korona nélkül, mely csak Mochács után, Rudolf idejében tűnik fel. E hármasként halom magyarázatául újabb időkben Magyarország három fő hegyességét / Tatra, Fátka, Mátra / képzeltek el, de ez éppúgy nem igazolható, mint az, hogy Krisztus kinszenvedésének színhelyét a Golgotát ábrázolja. Inkább természetes ábrázolásra

4.kép

5.kép.

6.kép

4.kép IV.Béla cimere - az első kettős kereszt pecsét

5.kép V.Istán pecsétje

6.kép III.Béla ezüstpénze az első kettős kereszt címerkép

törekvés, mivel Lajos és Mária idején a kettős kereszt egyetlen dombon áll.

IV. Béla 1240. évi kettős pecsétjén kissé ívelt alaku, hegyes háromszögű cimerpajzsban lebegő kettős kereszt / 4. kép /. Ugyanezt a cimert használta V. István, de az ő pecsétjén a keresztnek liliomban végződő talpa van, és a keresztet kis gyűrű övezi, mely valószínűleg Krisztus töviskoszorújának stilizált mása volt. / 5. kép / Végül ide iktatjuk III. Béla már említett érméjének képét is. / 6. kép /

Források : Csánki Dezső : Az új magyar és az úgynevezett közös címerekről
/ Bp. 1916 Atheneum nyomda /

Árpád és az Árpádok / 1907 szerk. Csánki D. Franklin társ. /
Az Árpádok jelvényei című fejezet

Györffy Fyörgy : István király és kora / Bp. 1971. /

Képek : 1. fent, valamint : A magyar Nemzet története / szerkesztette :
Szilágyi Sándor Bp. 1895 Atheneum /

LAPZÁRTA UTÁN ÉRKEZETT...

November 7-én alkalmából az ELTE rektora és az Egyetemi Tudományos Diákköri Tanács ismét megjutalmazta az elmúlt év során kiváló munkát végző diákkörösöket, diákköröket, s kitüntette a diákköri munkát irányító oktatókat.

Ez évben az "ELTE KIVÁLÓ TUDOMÁNYOS DIÁKKÖRE" megtisztelő címet /innár negyedszer/ ismét a Magyar Állam- és Jogtörténeti TDK nyerte el.

Sokévi diákköri irányító-szervező tevékenységéért Eötvös-plakettal tüntette ki és jutalmazta három jogi kari oktatónk: Dr. Jutasi Györgyöt /Államigazgatási Jogi Tanszék/ Dr. Kukorelli Istvánt /Államjogi Tanszék/ és Dr. Mezey Barnát /Magyar Állam- és Jogtörténeti Tanszék/

FELHIVÁS AZ ORSZÁGOS TUDOMÁNYOS DIÁKKÖRI KONFERENCIA MEGRENDEZÉSÉRE

MÜVELŐDÉSI MINISZTERIUM

KISZ KB

Az Országos Tudományos Diákköri Tanács a felsőoktatási intézményeket irányító főhatóságokkal és a Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség Központi Bizottságával együtt 1981. március 21 és április 17 között a Forradalmi Ifjúsági Napokhoz kapcsolódón rendezi meg a XV. Országos Tudományos Diákköri Konferenciát.

A Konferencia célja az eddigi hagyományoknak megfelelően az, hogy a legkiválóbb egyetemisták-főiskolások képességei kibontakozásának fóruma, a diákköri mozgalom rendszeres seregszemléje legyen, amelyen a résztvevők tudományos eredményei bemutatásával bizonyíthatják felkészültségüket a választott hivatás gyakorlására.

A csaknem 30 esztendő óta visszatekintő tudományos diákköri mozgalom azzal bizonyította és bizonyítja életképességét, hogy az egyetemi és főiskolai hallgatók mind nagyobb számban szerzik meg - szakavatott tanári irányítással - a tudományos kutatómunkához szükséges alapismereteket, végznek az intézmény kutatási témáihoz és az országos kutatási főirányokhoz kapcsolódó önálló vizsgálatokat.

A tudományos kutatással szemben az MSZMP XII. Kongresszusa iránymutatásai alapján megfogalmazott követelmények aktuálissá teszik a XV. Országos Konferencia megrendezésénél a dolgozatok minőségi színvonalának tekintetében fokozott követelmények érvényesítését. A témák megvalósításánál figyelembe kell venni azok időszerűségét, a gyakorlattal való kapcsolatukat, a végzett munka hasznosításának lehetőségét.

Fentiek szellemében mind a pályamunkákat benyújtó, mind a XV. OTDK megrendezéséért felelős intézmények - lehetőségeiket figyelembe véve - törekedjenek arra, hogy a pályamunkák kapcsolódjanak időszerű ideológiai és politikai témákhoz, a kiemelt kutatási főirányokhoz, célprogramokhoz. Mivel a konferencia a FIN keretében kerül megrendezésre, részint a magyar munkásmozgalom, ezen belül az ifjúkommunista mozgalom történetével, az ifjúság helyével, jelenlegi szerepével és feladataival foglalkozó dolgozatokat várunk. A minőségi követelmények érvényesítése érdekében a XV. OTDK-n a pályamunkák megítélésének kizárólagos mércéje a szakterületen elért eredmények tényleges értéke legyen.

Igy lehet az OTDK a legkiválóbbak találkozója, amelyre minden intézményből a legjobb pályázók juthatnak el olyan dolgozatokkal, amelyeket a bíráló bizottság a bennük foglalt tudományos eredmények alapján erre méltónak ítél.

A MAGYAR ÁLLAM-ÉS JOGTÖRTÉNETI
TDK AZ ORSZÁGOS KONFERENCI-
ÁKON

1973 /Pécs/

Kún Tibor: A szabadságvesztés-büntetés szabályozása a Csemegi-kódexben
- I.díj

Mezey Barna: A magyar bírósági szervezet fejlődése 1526-1848
- III.díj

1975 /Budapest/

Mezey Barna: A Rákóczi szabadságharc jogalkotási problémái
- I.díj

Baka András: Oktatáspolitikai dualizmusban
- II.díj

Lányi Tamás: Esküdtbíráskodás Magyarországon
- III.díj

1977 /Szeged/

Rónay István: Kiegyezési viták a XIX.század hatvanas éveiben
- II.díj

XIV. 1978 /Pécs/

Pandula Attila: Az 1848/49-i forradalom és szabadságharc résztvevőinek büntetőjogi felelősségre vonása
- dícséret

Rónay István: Deák és Kossuth híralpi vitája
- dícséret

XV. 1981 /Budapest/

XVI. 1983

XVII. Szeged — 1985

Az OTDK-ra csak a intézményi konferenciákon már előadott és ott értékelte diákköri dolgozatokat lehet benevezni. Dipl. munkákat és szakdolgozatokat nem lehet benyújtani. A konferencián a végzett hallgatók diákköri pályamunkájukkal egyetemi, főiskolai tanulmányai befolyezését követő két éven belül vehetnek részt.

Az Országos Konferencia legkiemelkedőbb dolgozatait a felsőoktatási intézményeket felügyelő minisztériumok és a KISZ Központi Bizottsága díjazza.

Az Országos Tudományos diákköri konferencia részletes időtervét, valamint az egyes szekciók megrendezésével részletes tájékoztatót valamennyi érintett felsőoktatási intézmény rövidesen kézhez kapja.

Ezúton kérjük a tudományos diákkörökben tevékenykedő diákokat, az intézmények tanárait és KISZ aktivistáit, hogy hathatósan vegyenek részt a Konferencia elé tűzött célok megvalósításában.

Kérjük, hogy valamennyi felsőoktatási intézmény állami párt- és KISZ vezetése sokoldalú segítséggel biztosítsa a XV. Országos Tudományos Diákköri Konferencia sikeres megrendezését.

Az állam-és jogtudományi szekció üléseit - ezúttal először - az Államigazgatási Főiskola /Budapest/ rendezi meg.

A Pécsi Tudományegyetem rendezte 1978.évi Országos Tudományos Diákköri Konferencia nem volt mentes a rendezési problémáktól. Az összevont Nemzetközi jogi és jogtörténeti tagozatban a bírálás nem volt mentes a részrehajlástól, az elvtelen díjosztokodásoktól /lásd az ELTE Jelentését az OM-nak a XIV. OTDK lebonyolításáról. Ezt TDK-nk sajnos a saját bőrén érezte, amit pályázóink sokkal többet - mint dícséretet - érő tanulmányainak értékelése bizonyít a legjobban. Reméljük, az Államigazgatási Főiskola szervezői elkerülik majd a buktatókat...

ÚJ KÖNYVEK A KÖNYVESPOLCON...

A könyvkiadók jogtörténeti vonatkozású nyári ujdonságaiból

EURÓPA ÉS A RÁKÓCZI-SZABADSÁGHARC
szerkesztette Benda Kálmán, Bp. 1980

II. Rákóczi Ferenc fejedelem születésének 300. évfordulója alkalmából 1976-ban a Magyar Történelmi Társulat háromnapos nemzetközi konferenciát rendezett az 1703 és 1711 közötti kuruc szabadságharc kérdéseinek megvitatására. Hazai és külföldi történészek ismertették legújabb kutatásaik eredményeit. Az előadások felölelték a szabadságharc szinte minden kérdését, foglalkoztak a politikai és katonai eseményekkel, a diplomáciai és művelődési törekvésekkel.

Mi volt a felkelők célja? Mik voltak azok a külső és belső nehézségek, amelyek végül a szabadságharc bukásához vezettek? Hogyan képzelte a fejedelem és környezete a független magyar államot?

A régebbi történeírás gyakran önmagukban vizsgálta a magyarországi eseményeket. A kötetben közölt tanulmányok viszont a nemzetközi környezetbe és az egész európai fejlődés egészébe ágyazzák Rákóczi törekvéseit és a szabadságharc történetét.

KÁLLAY ISTVÁN:
A MAGYARORSZÁGI NAGYBIRTOK KORMÁNYZATA 1711-1848

/A magyar Országos Levéltár Kiadványai III.-Hatóság és Hivataltörténet 5./

A munka a Magyar Országos Levéltárban őrzött családi és uradalmi levéltárak eddig fel nem dolgozott forrásai alapján mutatja be a magyarországi - többek között a Batthyány, Csáky, Desseffy, Esterházy, Festetics, stb. - nagybirtok kormányzatát abban az időszakban, amikor a magyarországi nagybirtok eljutott korszerű kormányzati-irányítási rendszerének létrehozásáig.

A könyv foglalkozik a birtokszervezet fejlődésével, a nagybirtokok területi elhelyezkedésével, a birtokok kormányzat testületi irányító szerveinek bemutatásával. Külön fejezet foglalkozik az operatív szervekkel.

Három kiemelt fejezet mutatja be a nagybirtok hármasságát /gazdálkodási, közigazgatási és jogszolgáltatási/ tevékenységét.

A kötetet térképek és táblázat egészíti ki.

Az októberi könyvek közül ajánljuk:

CSETRI Elek-IMREH István: Erdély változó társadalma 1767-1821. Kriterion 20.-

Felélősség és szankció a jogban Közgazdasági, 90.- Ft

Bethlen Gábor emlékezete /Bibliotheca Historica/ Magyar Helikon, 300.-

Bethlen Gábor a kortársak szemével, Gondolat, 70.- Ft

Ede Stanley Gardner: A menekülő főnövér esete /bűnügyi regény/ Albatrosz-Magvető, 40.- Ft

Dél-quasi-földi tudósítónk jelenti...

Kéves Felebarátain!

Bizony, már régen örvendeztettelek meg benneteket azzal a nagy élménnyel, hogy olvashatjátok remekmű soraimat. Hja! Ahogy nagy mesterem Phoebus Bazsalikom /háromszoros Figyelmesei Caesaré-dijas svéd és agytornász/ mondtavolt: "Az élet olyan mint a libalegelő!" Több benne a sz... mint a fü."

Most legfrissebb élményeimről számolok be néktek. Itt nálunk, a dél-quasi földi Egyetem Egyetemen az a szokás, hogy minden tanévkezdet elején fölcihelődik kis társaságunk, s elruccanunk társadalmi munkára a Paragrafus folyó környékére -rendszerint almaszüretre. Így volt az idén is.

A "Több Méret a Dolgozók Madzagjára" mozgalom képviselői már az elutazás előtt végeztek körünkben az agitációs körünkben az agitációs munkát: "hogy az alma így - a dél-quasi földi gazdaság úgy - "ect. ect.

Hát hazudnék, ha azt mondanám, hogy majd kirobbantunk a lelkesedéstől!... Illetve voltak néhányan akikkel ez mégis megtörtént, és égési sebeikre hivatkozva felmentésüket kérték a munka alól. Megint mások a fülérzékenyek a csengő szőlőre gondolva- szintén kérték a felmentésüket mondván "Fülünknek árt az alma csengése!" Mint később kiderült, nem csengett csak kopogott.

A betegségi kérvények beadásánál derült ki az is, hogy egyetemünk hallgatóságának 70% súlyos beteg, a maradék 30% éppen az érintett időben nőszül, meggy férjhez, rak családi fészket, vár gyereket, menti meg családját a pusztulástól, gondoskodik kistestvéreiről, stb. stb.

De azért végül mi, a legelszántabbak elindultunk. Különböző táborokba szétoszolva végeztük a munkát. Volt olyan táborunk ahol minden rendben volt- sőt, volt mindenkinek külön beláratu egere is. Aztán volt olyan táborunk is, amelynek névadójáról egy baráti ország tengerparti városa, s annak aktuális eseményei szolgáltak.

Volt ahol féltő gonddal éppen itt akarták leszoktatni az alkoholistákat eme kedves foglalkozásukról./Pedig szél ellen...-éppen viharban?! s ahol szárazdajkaként ügyeltek minden mozzanatunkra.

Szóval színes volt a paletta alaposan.

Maga a szüret csodálatos volt! Mi, munkavezetőnk Apfelmann Ármin bácsi vezetésével csodákat műveltünk. Így munkára már nem is maradt időnk.

De azért dolgoztunk is keményen /mint kéményseprő a kéményen.../ Karjaink acólosságt csak fokozta, hogy megtudtuk, hogy az almát egy közeli de annál barátságos ország derék polgárai fogják ropogtatni.

Appfelmann Ármin bácsi beavatott bennünket a szakszerű almaszedés rejtelmeibe. Ez az ún. háromujjas módszer.

Három ujjal megfogom a gyümölcsöt, 180 fokot fordítok rajta, s hopsz máris- letörött az ág.

A negyedik napra már egészen jól belejöttünk. De aztán távoztunk is.

Bevallom nektek, én legjobban megerélni szerettem. Volt egy csinos kollegina - vele kitűnően tudtunk együtt megerélni. A létra gyakran meg is ingott alattunk...

Később brigádvezetőnk kiadta a jelszót: "Arccal a kontáner felé!" /Ugyanis addig háttal aludtunk ennek a szép tárgynak./ Csütörtökre már sikerült egy vekkert is beszerezni, így az ébresztésünk is meg volt oldva.

Brigádunkban futótüzként terjedt a jelszó "Jobb ma egy szütyő, mint kettő" mozgalom. Ezt és a brigádvezetőnőt később Apfelmann Ármin is magáévá tette.